

Umar Rashid

If there's been a way to build it, There'll be a way to destroy it, Things are not all that out of control. L'époque Totalitaire part one.

Nov 16, 2023 — Jan 13, 2024 | Brussels

Almine Rech Brussel presenteert de tweede solotentoonstelling van de kunstenaar Umar Rashid uit Los Angeles, die zal plaatsvinden van 16 november 2023 tot 13 januari 2024.

Na Rashid's laatste meerdelige serie van internationale tentoonstellingen (Ancien Regime Change Parts 1-6) volgt deze nieuwe tentoonstelling de overlevende revolutionaire leiders van Frengeland terwijl ze onvermijdelijk uit de gratie raken, en transformeren van vrijheidsstrijders in totalitaire despoten en hebzuchtige krijgsheren.

Het is het jaar 1799 en we volgen drie voormalige revolutionairen die medeconsuls voor de Frengelse Republiek worden. We maken kennis met Lucien, een gepassioneerde redenaar met een nog grotere passie voor geweld, Charles, een militaire commandant die bekwaam is in oorlogvoering, maar weinig charisma heeft, en kapitein Tarek, een Turkse Griek die is opgegroeid in Frankrijk en bijna net zo walgt van het Heilige Romeinse Rijk (een oppermachtig obstakel voor overheersing) als van zijn gezworen vijanden de Mammelukken (die in Egypte zijn familie hebben vermoord). Dit ruige team bestaat uit belangrijke personages die zullen helpen de Frengelse Republiek om te vormen tot een waar imperium.

Umar Rashid (ook bekend als Frohawk Two Feathers) is een meester-verhalenverteller en een epische bedrieger, die historische gebeurtenissen gebruikt als startpunt om de geschiedenis opnieuw te vertellen, te vervormen en te herscheppen. In deze versie van het door hem bedachte Frengeland (dat bestaat in een revisionistische wereld waarin Frankrijk en Engeland één zijn geworden), verkent Rashid de napoleontische opkomst van deze drie Frengelse leiders terwijl ze worden geconfronteerd met een aanval van onverwachte vijanden, waaronder zowel een coalitie van Pruisische, Oostenrijkse, Russische en Ottomaanse troepen op de grond als een rebellenmacht in de ruimte die bekend staat als CONTROL.

If there's been a way to build it speelt zich dus af op meerdere locaties, variërend van het Europese continent tot Egypte en van de ruimte tot het Subcontinent. Terwijl er een onderliggende humor in zijn werk verborgen zit, heeft deze iets scherp; Rashid bekritiseert de aard van de geschiedenis, die zich lijkt te herhalen als iets wat begrensd en voorbestemd lijkt. Die blijkt duidelijk uit enkele zinnen in deze aflevering van het verhaal: “Hier beginnen we de opkomst van een nieuw type leider te zien, echter volgens de ontwerpen van de oude wereld ” en “De revolutionaire geestdrift is langzaam veranderd in imperium as usual ” [nadruk toegevoegd]. Rashid is zowel een verbale als een visuele verteller, die het fundament legt voor een nieuw historisch narratief dat al honderden keren geschreven lijkt te zijn en toch nog nooit op deze specifieke manier is opgetekend.

Rashid merkt inderdaad op dat in deze aflevering 'de lijnen zijn vervaagd', wat het thema van dit doorlopende epos zou kunnen zijn. In het Frengelse imperium zijn de lijnen tussen geschiedenis, historiografie (ofwel geschiedschrijving), iconen, iconiciteit en het maken van iconen allemaal vervaagd. Rashid speelt met een samenraapsel van populaire cultuur, historische figuren en muzikale verwijzingen, wat maakt dat een soort culturele zeitgeist diep is verankerd in zijn schilderijen, tekeningen en beeldhouwwerken. Zo heeft Rashid het eerste deel van de titel van deze tentoonstelling bijvoorbeeld overgenomen uit "Crest", een liedje van Stereolab. Hij verwijst naar het liedje en doordrenkt het tegelijkertijd met nieuwe, complexe betekenissen. In één werk wordt Janet Jackson uitgebeeld in de ruimte terwijl ze samen met haar bemanning "Rhythm Nation" vecht tegen een groep die ernaar streeft al het leven op aarde te domineren (en de toepasselijke naam CONTROL draagt). De titels van Rashid, zowel van zijn werken als van zijn tentoonstellingen, zijn vaak lang en doordoesemd van verwijzingen naar de popcultuur. Ze zijn zowel humorvol als informatief, als wegwijzers die toeschouwers inzicht geven in de wereld van Frengeland en helpen bij het begrijpen van de lessen die Rashid opzettelijk in zijn werken verwerkt.

Deze verweving van verhalen door Rashid is episch en afrofuturistisch, want hij speelt met de veranderende denkbeelden over ras door de tijd heen. Via zijn monumentale schilderijen neemt hij toeschouwers mee terug in de tijd naar het oude Egypte (via toespelingen op de gevleugelde zon of Horus en Anubis, twee belangrijke goden van respectievelijk oorlog en de dood, die worden afgebeeld met een menselijk lichaam en respectievelijk een valken- of hondenkop) en naar een onbekende toekomst tijdens een intergalactische strijd in de ruimte (met onbekende en onduidelijke gevolgen), dat alles terwijl hij het verleden herinterpreteert en het zich opnieuw voorstelt om het 'nu' waarin we leven te verkennen.

In zijn boek *Time Travel in the Latin American and Caribbean Imagination: Re-reading History* bespreekt Rudyard J. Alcocer het gebruik van tijdreizen als literair instrument dat daadwerkelijk verandering in de wereld der levenden kan bewerkstelligen. Alcocer redeneert dat in sommige gevallen "de enige mogelijke remedie voor historisch diepgewortelde maatschappelijke kwalen lijkt te schuilen in — of te worden geïnspireerd door — het fictieve mechanisme van tijdreizen. Een verwant idee is dat fictie, hoe moeilijk dit ook vast te stellen of te meten is, modellen kan verschaffen voor het daadwerkelijk scheppen van een andere wereld". In deze zin lijkt Rashid tijdreizen te gebruiken als een artistiek instrument voor onze wereld, waarmee hij het verleden en de toekomst visueel verkent om nieuwe 'hedens' te becommentariëren en te verkennen. Elana Gomel stelt immers dat "tijdreizen keuzevrijheid mogelijk maakt, in de vorm van het vermogen om te kiezen tussen meerdere alternatieven". Rashid biedt de toeschouwer deze keuzevrijheid nu, in het 'hyper-heden'.

Met Lucien, Charles en kapitein Tarek aan het roer blijft Rashid de complexiteiten van het Frengelse imperium uitbreiden en uitwerken en ons eigen begrip van de helden en valkuilen van de geschiedenis verstoren.

— Ellen C. Caldwell, kunsthistoricus, schrijver en professor